

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [YVES BOT]
SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 11. aprīlī¹

Lieta C-324/17

**Kriminālprocess
pret
Ivan Gavanozov**

(*Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesa, Bulgārija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Direktīva 2014/41/ES – Eiropas izmeklēšanas rīkojums – Procedūras un drošības pasākumi izdevējvalstī – Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālie iemesli – Tiesību aizsardzības līdzekļu neesamība izdevējvalstī – Procesuālā autonomija – Līdzvērtības un efektivitātes principi – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 47. pants – Direktīvas 2014/41 14. pants – Jēdziens “attiecīgā persona” – Persona, kurai izvirzīta apsūdzība krimināllietā, un trešajai personai piemērojamie pierādījumu iegūšanas pasākumi

I. Ievads

1. Robežu atvēršana Eiropas Savienībā neizbēgami atviegloja pārrobežu noziedzību, pat radīja jaunas noziedzības iespējas. Šīs parādības dēļ ir nepieciešams, lai atbilstošās tiesību normas, saskaņā ar kurām tiek veiktas izmeklēšanas procedūras, it īpaši dalībvalstu tiesu iestādēm piešķirtās izmeklēšanas pilnvaras, varētu tikt īstenotas ārpus valsts robežām.
2. Tādējādi dalībvalstis ir pielikušas pūles, lai izveidotu tiesu iestāžu sadarbību tostarp pierādījumu jomā².
3. Lai arī dalībvalstu iestāžu savstarpējās palīdzības procedūru arvien biežāka nonākšana tiesās ir veicinājusi sadarbības pierādījumu iegūšanas jomā efektivitāti, tomēr, kā norādīja Savienības likumdevējs, pastāvošais Eiropas tiesiskais regulējums ir kļuvis pārāk sadrumstalots un sarežģīts, it īpaši daudzu specifisku instrumentu uzkrāšanās dēļ³. Direktīvas 2014/41, kurai ir jāaizstāj sadarbības instrumenti pierādījumu iegūšanas jomā, mērķis ir gan vienkāršot tiesisko regulējumu pierādījumu iegūšanas izmeklēšanas procedūrās jomā, gan uzlabot pēdējo minēto efektivitāti.

1 Oriģinālvaloda – franču.

2 Tika pieņemts, pirmkārt, Padomes Akts (2000. gada 29. maijs), ar ko saskaņā ar 34. pantu Līgumā par Eiropas Savienību izstrādā Konvenciju par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju palīdzību krimināllietās (OV 2000, C 197, 1. lpp.), un Protokols, kas pievienots Konvencijai par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju palīdzību krimināllietās, ko Padome izstrādājusi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 34. pantu (OV 2001, C 326, 2. lpp.), un, otrkārt, Padomes Pamatlēmums 2003/577/TI (2003. gada 22. jūlijs) par to, kā Eiropas Savienībā izpilda īpašuma vai pierādījumu iesaldēšanas rīkojumus (OV 2003, L 196, 45. lpp.), un Padomes Pamatlēmums 2008/978/TI (2008. gada 18. decembris) par Eiropas pierādījumu iegūšanas rīkojumu nolūkā iegūt priekšmetus, dokumentus un datus, ko izmantot tiesvedībā krimināllietās (OV 2008, L 350, 72. lpp.).

3 Skat. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/41/ES (2014. gada 3. aprīlis) par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās (OV 2014, L 130, 1. lpp.) 5. apsvērumu.

4. Direktīvai 2014/41 ir vispārēja un ļoti plaša piemērošanas joma attiecībā uz tiesību aktiem, kuri ar to tiek aizstāti. Tādējādi no šīs direktīvas 1. panta 1. punkta pirmās daļas izriet, ka Eiropas izmeklēšanas rīkojums ir tiesas lēmums, ko izdevusi vai apstiprinājusi kādas dalībvalsts (turpmāk tekstā – “izdevējvalsts”) tiesu iestāde, lai panāktu, ka kādā citā dalībvalstī (turpmāk tekstā – “izpildvalsts”) veic vienu vai vairākus konkrētus izmeklēšanas pasākumus, lai iegūtu pierādījumus saskaņā ar šo direktīvu.

5. Turklāt dalībvalsts iestādēm principā ir pienākums izpildīt Eiropas izmeklēšanas rīkojumus, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un atbilstoši Direktīvā 2014/41 paredzētajām tiesību normām⁴.

6. Tā kā kompetento iestāžu noteiktie pasākumi, lai iegūtu pierādījumus krimināllietās, var būt īpaši bargi, ciktāl ar tiem var tikt pārkāptas attiecīgo personu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, Savienības tiesību aktiem obligāti ir jānodrošina līdzsvars starp izmeklēšanas procedūru efektivitāti un ātrumu, no vienas puses, un to personu tiesību aizsardzību, uz kurām attiecas šie izmeklēšanas pasākumi, no otras puses.

7. Lai arī šajā lietā Tiesa pirmo reizi ir aicināta interpretēt Direktīvu 2014/41, tai it īpaši ir dota iespēja paust savu nostāju par šo delikāto līdzsvaru, kuram ir būtiska nozīme.

8. Tādējādi prejudiciālie jautājumi būtībā attiecas uz šīs direktīvas 14. pantu un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas ļauj apstrīdēt tiesas nolēmumā par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanu norādītos materiālos iemeslus.

9. Šajos secinājumos es izklāstīšu iemeslus, kuru dēļ, pirmkārt, es uzskatu, ka ar Direktīvas 2014/41 14. pantu nav saderīgi dalībvalsts tiesību akti, kas liedz lieciniekam, uz kuru attiecas tādi izmeklēšanas pasākumi kā nopratināšana, aresta uzlikšana mantai un nopratināšana, izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai apstrīdētu šo izmeklēšanas pasākumu materiālos iemeslus vai saņemtu kaitējuma atlīdzību. Šajos apstākļos es arī uzskatu, ka ar šo tiesību normu, skatot to kopsakarā ar pamattiesībām, nav saderīgi, ka valsts iestāde izdod Eiropas izmeklēšanas rīkojumu.

10. Otrkārt, es uzskatu, ka, ja valsts tiesībās līdzīgās valsts procedūrās nav paredzēti tiesiskās aizsardzības līdzekļi, privātpersona nevar valsts tiesā atsaukties uz Direktīvas 2014/41 14. pantu, lai apstrīdētu Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus.

11. Treškārt, pēc manām domām, jēdziens “attiecīgā persona” Direktīvas 2014/41 izpratnē ietver, pirmkārt, liecinieku, uz kuru attiecas Eiropas izmeklēšanas rīkojumā pieprasītie izmeklēšanas pasākumi, ja šī liecinieka dzīvesvietā tiek veikta kratīšana, viņa mantai tiek uzlikts arests un viņš tiek nopratināts, un, otrkārt, personu, kurai ir izvirzīta apsūdzība, ja pierādījumu iegūšanas pasākums, kas kriminālprocesa ietvaros noteikts pret viņu, attiecas uz trešo personu.

⁴ Tāpat kā 1999. gada 15. un 16. oktobrī notikušās Tamperes Eiropadomes secinājumu, kā arī Eiropadomes “Stokholmas programmas – atvērta un droša Eiropa tās pilsoņu un viņu aizsardzības labā” (OV 2010, C 115, 1. lpp.) pieņemšanā un saskaņā ar LESD 82. panta 1. punktu Direktīva 2014/41 ir balstīta uz savstarpējas atzišanas principu. Saskaņā ar direktīvas 38. apsvērumu tās mērķis ir lēmumu par pierādījumu iegūšanu savstarpēja atzišana, un saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 2. punktu dalībvalstīm ir jāizpilda Eiropas izmeklēšanas rīkojums, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Eiropas Savienības Pamattiesību harta

12. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas⁵ 47. panta pirmā daļa ir formulēta šādi:

“Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.”

13. Saskaņā ar Hartas 48. panta 2. punktu “ikvienam apsūdzētajam tiek garantētas tiesības uz aizstāvību”.

14. Hartas 52. panta 3. punktā ir paredzēts:

“Ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst [...] Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā [6] garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām. Šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību.”

2. Direktīva 2014/41

15. Direktīvas 2014/41 2., 11., 12., 18., 19., 22. un 39. apsvērumā ir noteikts:

“(2) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 82. panta 1. punktu tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās Savienībā pamatojas uz tiesas spriedumu un lēmumu savstarpējas atzišanas principu, ko pēc Eiropadomes Tamperes sanāksmes 1999. gada 15. un 16. oktobrī vispārēji atzist par stūrakmeni tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās Savienībā.

[..]

(11) EIR [Eiropas izmeklēšanas rīkojums] būtu jāizvēlas tādos gadījumos, kad izmeklēšanas pasākuma veikšana šķiet samērīga, piemērota un piemērojama attiecīgajā gadījumā. Tāpēc izdevējiestādei būtu jāpārlicinās, vai meklētie pierādījumi ir nepieciešami un samērīgi tiesvedības nolūkam, vai izvēlētais izmeklēšanas pasākums ir nepieciešams un samērīgs minēto pierādījumu vākšanai, kā arī, vai EIR būtu jāizdod, lai minēto pierādījumu vākšanā iesaistītu citu dalībvalsti. [...]

(12) Izdodot EIR, izdevējiestādei īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai nodrošinātu [Hartas] 48. pantā noteikto tiesību pilnīgu ievērošanu. Nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību kriminālprocesā ir pamattiesību stūrakmens krimināltiesību telpā, kā atzīts Hartā. Jebkuram šādu tiesību ierobežojumam ar izmeklēšanas pasākumu, kurš noteikts saskaņā ar šo direktīvu, būtu pilnīgi jāatbilst prasībām, kas paredzētas Hartas 52. pantā attiecībā uz nepieciešamību, proporcionalitāti un tās mērķiem, it īpaši vajadzību aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.

[..]

5 Turpmāk tekstā – “Harta”.

6 Parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, turpmāk tekstā – “ECPAK”.

(18) Tāpat kā citos savstarpējas atzišanas instrumentos, ar šo direktīvu nemaina pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kas ir nostiprināti [LES] 6. pantā un Hartā. Lai tas būtu skaidrs, tekstā tiek iekļauts konkrēts noteikums.

(19) Brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveide Savienībā ir balstīta uz savstarpēju uzticēšanos un pieņēmumu, ka citas dalībvalstis ievēro Savienības tiesības un jo īpaši pamattiesības. Tomēr šāds pieņēmums ir atspēkojams. Attiecīgi, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka EIR norādītā izmeklēšanas pasākuma izpilde izraisītu pamattiesību pārkāpumu un izpildvalsts neievērotu savus pienākumus attiecībā uz Hartā atzītu pamattiesību aizsardzību, EIR izpilde būtu jāatsaka.

[..]

(22) EIR apstrīdēšanai pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem vajadzētu būt vismaz līdzvērtīgiem tiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kādi attiecībā uz konkrēto izmeklēšanas pasākumu būtu pieejami lietā attiecīgajā valstī. Dalībvalstīm atbilstīgi saviem tiesību aktiem būtu jānodrošina šādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērojamība, tostarp – laikus informējot visas ieinteresētās puses par iespējām tos izmantot un par to izmantošanas veidiem. Gadījumos, ja ieinteresētā puse izpildvalstī iesniedz iebildumus pret EIR attiecībā uz EIR izdošanas būtiskiem iebildumiem, ir ieteicams informāciju par šādiem iebildumiem pārsūtīt izdevējiestādei un attiecīgi informēt ieinteresēto pusi.

[..]

(39) Šajā direktīvā tiek respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas atzīti LES 6. pantā un Hartā, jo īpaši tās VI nodaļā, starptautiskajās tiesībās un starptautiskajos nolīgumos, kuros Savienība vai visas dalībvalstis ir līgumslēdzējas puses, tostarp [ECPAK], un dalībvalstu konstitūcijās to attiecīgajās piemērošanas jomās. [..]”

16. Direktīvas 2014/41 1. pantā ir noteikts:

“1. Eiropas izmeklēšanas rikožums (EIR) ir tiesas lēmums, ko izdevusi vai apstiprinājusi kādas dalībvalsts [..] tiesu iestāde, lai panāktu, ka kādā citā dalībvalstī [..] veic vienu vai vairākus konkrētus izmeklēšanas pasākumus, lai iegūtu pierādījumus saskaņā ar šo direktīvu.

EIR var arī izdot, lai iegūtu pierādījumus, kas jau ir izpildvalsts kompetento iestāžu rīcībā.

[..]

4. Šī direktīva nemaina pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību principus, kas noteikti LES 6. pantā, tostarp to personu tiesības uz aizstāvību, pret kurām uzsākts kriminālprocess, un tā neskar nekādus tiesu iestāžu pienākumus šajā ziņā.”

17. Šīs direktīvas 5. panta 1. punktā ir norādīts, ka “šīs direktīvas A pielikumā iekļautajā veidlapā doto EIR aizpilda un paraksta izdevējiestāde, kura arī apstiprina, ka tā saturs ir precīzs un pareizs”.

18. Minētās direktīvas 6. pantā ir paredzēts:

“1. Izdevējiestāde EIR var izdot tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) EIR izdošana ir vajadzīga un samērīga ar 4. pantā minētās tiesvedības nolūku, ievērojot aizdomās turētā vai apsūdzētā tiesības; un

[..]

2. Šos 1. punktā minētos apstākļus ikvienā gadījumā izvērtē izdevējiestāde.

3. Ja izpildiestādei ir iemesls uzskatīt, ka 1. punktā paredzētie nosacījumi nav izpildīti, tā var apspriesties ar izdevējiestādi par EIR izpildes svarīgumu. Pēc šādas apspriešanās izdevējiestāde var nolemt atsaukt EIR.”

19. Direktīvas 2014/41 11. pantā, kas ietverts III nodaļā “Izpildvalsts procedūras un drošības pasākumi”, ir paredzēts:

“1. Neskarot 1. panta 4. punktu, izpildvalstī var atteikt EIR atzišanu vai izpildi, ja:

[..]

f) pastāv būtiski iemesli, kas liek ticēt, ka EIR norādītā izmeklēšanas pasākuma izpilde būtu pretrunā ar izpildvalsts pienākumiem saskaņā ar LES 6. pantu un Hartu;

[..]

4. Gadījumos, kas minēti 1. punkta a), b), d), e) un f) apakšpunktā, pirms pieņemt lēmumu par to, vai daļēji vai pilnīgi atzīt vai izpildīt kādu EIR, izpildiestāde, izmantojot jebkurus piemērotus līdzekļus, apspriežas ar izdevējiestādi un vajadzības gadījumā [lūdz] to nekavējoties sniegt visu vajadzīgo informāciju.

[..]”

20. Saskaņā ar šīs direktīvas 14. pantu:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas ir līdzvērtīgi tiem, kuri būtu pieejami līdzīgā vietējā lietā, ir piemērojami izmeklēšanas pasākumiem, kas norādīti EIR.

2. EIR izdošanas materiālos iemeslus var apstrīdēt, tikai ceļot prasību izdevējvalstī, neskarot pamattiesību ievērošanas garantijas izpildvalstī.

3. Ja tas neapdraudētu izmeklēšanas noslēpuma ievērošanu, kā paredzēts 19. panta 1. punktā, izdevējiestāde un izpildiestāde veic attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek sniegta informācija par iespējām, kas pieejamas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, prasīt tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kad tie kļūst piemērojami, turklāt laikus, lai nodrošinātu, ka tos var efektīvi izmantot.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka termiņi tiesiskās aizsardzības līdzekļa prasīšanai ir tādi paši kā tie, kas ir nodrošināti līdzīgās vietējās lietās, un tiek piemēroti tādā veidā, kas garantē, ka attiecīgas personas var efektīvi izmantot šos [tiesiskās] aizsardzības līdzekļus.

5. Izdevējiestāde un izpildiestāde viena otru informē par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas tiek prasīti, lai apstrīdētu EIR izdošanu, atzišanu vai izpildi.

6. Juridiska apstrīdēšana neaptur izmeklēšanas pasākuma izpildi, ja vien tam nav šādu seku līdzīgās vietējās lietās.

7. Izdevējvalsts ņem vērā sekmīgu EIR atzišanas vai izpildes apstrīdēšanu saskaņā ar tās tiesību aktiem. Neskarot valstu procesuālos noteikumus, dalībvalstis nodrošina, lai kriminālprocesā izdevējvalstī, novērtējot pierādījumus, kas iegūti ar EIR palīdzību, tiktu ievērotas tiesības uz aizstāvību un tiesvedības taisnīgums.”

21. Saskaņā ar minētās direktīvas 24. pantu:

“1. Ja persona atrodas izpildvalsts teritorijā un ir jānopratina kā liecinieks vai eksperts izdevējvalsts kompetentajās iestādēs, tad izdevējiestāde var izdot EIR, lai liecinieku vai ekspertu nopratinātu, izmantojot videokonferenci vai citu audiovizuālu pārraidi saskaņā ar 5. līdz 7. punktu.

[..]

2. Papildus 11. pantā minētajiem neatzišanas vai neizpildes iemesliem EIR izpildi var atteikt arī tad, ja:

- a) aizdomās turētais vai apsūdzētais tam nepiekrīt; vai
- b) šāda izmeklēšanas pasākuma izpilde konkrētā gadījumā būtu pretrunā izpildvalsts tiesību pamatprincipiem.

[..]”

22. Atbilstoši Direktīvas 2014/41 34. panta 1.–3. punktam:

“1. Neskarot to piemērošanu attiecībās starp dalībvalstīm un trešām valstīm un to pagaidu piemērošanu saskaņā ar 35. pantu, ar šo direktīvu no 2017. gada 22. maija aizstāj atbilstošos noteikumus šādās konvencijās, kas piemērojamas attiecībās starp dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī direktīva:

- a) Eiropas Padomes 1959. gada 20. aprīļa Eiropas Konvencija par savstarpēju tiesisko palīdzību krimināllietās, kā arī abi tās papildprotokoli [..], un divpusējie nolīgumi, kas noslēgti saskaņā ar tās 26. pantu;
- b) Konvencija, ar ko īsteno Šengenas Nolīgumu [7];
- c) Konvencija par Eiropas Savienības dalībvalstu savstarpēju tiesisko palīdzību krimināllietās un tās protokols [8].

2. Ar šo Pamatlēmumu [2008/978] aizstāj ar šo direktīvu attiecībā uz dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī direktīva. Pamatlēmuma [2003/577] noteikumus aizstāj attiecībā uz dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī direktīva attiecībā uz pierādījumu iesaldēšanu.

Dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī direktīva, atsaucies uz Pamatlēmumu [2008/978] un attiecībā uz pierādījumu iesaldēšanu uz Pamatlēmumu [2003/577] interpretē kā atsaucies uz šo direktīvu.

3. Papildus šai direktīvai dalībvalstis var noslēgt vai turpināt piemērot divpusējus vai daudzpusējus nolīgumus vai vienošanās ar citām dalībvalstīm arī pēc 2017. gada 22. maija, tikai ciktāl tie ļauj papildus stiprināt šīs direktīvas mērķus un vienkāršo vai vēl vairāk atvieglo pierādījumu vākšanas procedūras un ar noteikumu, ka tiek ievērots šajā direktīvā paredzētais drošības pasākumu līmenis.”

23. Šīs direktīvas 36. panta 1. punktā ir norādīts, ka “dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai līdz 2017. gada 22. maijam izpildītu šīs direktīvas prasības”.

7 1985. gada 14. jūnija Konvencija, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, parakstīta Šengēnā (Luksemburga) 1990. gada 19. jūnijā (OV 2000, L 239, 19. lpp.).

8 Skat. šo secinājumu 2. zemsvītras piezīmi.

B. Bulgārijas tiesības

24. Saskaņā ar *nakazatelno-protsesualen kodeks* (Kriminālprocesa kodekss) 160. panta 1. punktu kratīšanu un aresta uzlikšanu mantai var veikt, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka konkrētajā vietā atrodas noteiktas lietas (dokumenti, priekšmeti, datori u.c.), kas ietver kriminālprocesam nepieciešamo informāciju.

25. Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 107. panta 2. punktu, skatot to kopsakarā ar šī kodeksa 13. pantu, liecinieku, kas nav nopratināts kriminālprocesa iepriekšējas izmeklēšanas posmā, nopratina, pamatojoties uz tiesas nolēmumu. Kratišanu un aresta uzlikšanu mantai savukārt veic kriminālprocesa iztiesāšanas posmā, pamatojoties uz tiesas nolēmumu.

26. Tiesas nolēmumus, ar kuriem izdod rīkojumu par tādu pierādījumu iegūšanas pasākumu kā kratīšana, aresta uzlikšana mantai un liecinieka nopratināšana veikšanu, nevar apstrīdēt ne kriminālprocesa dalībnieki, ne personas, uz kurām attiecas šie pasākumi, un attiecībā uz tiem nevar veikt nekādu pārbaudi.

27. Šo nolēmumu netieša pārbaude, proti, kopā ar sprieduma krimināllietā pārskatīšanu, nav iespējama.

28. Pirmkārt, saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 318. pantu spriedumu krimināllietā pārskata, tikai pamatojoties uz prokuratūras iebildumu vai apsūdzētā sūdzību. Personas, kuru telpās tiek veikta kratīšana vai kuru mantai tiek uzlikts arests, no vienas puses, un personas, kas tiek nopratinātas kā liecinieki, no otras puses, nav tiesīgas prasīt, lai kopā ar spriedumu krimināllietā tiktu pārbaudīts tiesas nolēmuma, kas pieņemts ar mērķi attiecīgi veikt kratīšanu vai uzlikt arestu mantai un atļaut veikt nopratināšanu, tiesiskums.

29. Otrkārt, saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 305. pantu, skatot to kopsakarā ar šī kodeksa 301. pantu, nolēmums, ko pasludina pirmās instances tiesas, kas izskata lietu pēc būtības, attiecas tikai uz apsūdzētā vainu, nevis uz to, vai ir bijuši pamatoti iemesli izdot rīkojumu par kratīšanu, aresta uzlikšanu mantai vai liecinieka nopratināšanu. Savukārt otrās instances spriedums attiecas tikai uz pirmajā instancē izskatītajiem jautājumiem. Otrās instances tiesa it īpaši pārbauda, kā tika veikti izmeklēšanas pasākumi, tostarp, vai tikuši ievēroti procesuālie noteikumi, nepārbaudot, vai bija pietiekams pamats pieņemt nolēmumu par izmeklēšanas pasākumu veikšanu.

30. Saskaņā ar *zakon za otgovornostta na darzhavata i obshtinite za vredi* (Likums par valsts un pašvaldību atbildību par personām nodarītu kaitējumu)⁹ 2. pantu kompensācija ir jāmaksā, ja zaudējumus rada noteikti, apsūdzētajam adresēti tiesu izdoti akti, kas atzīti par prettiesiskiem.

31. Akti saistībā ar nolēmuma pieņemšanu, lai veiktu kratīšanu, uzliktu arestu mantai vai nopratinātu liecinieku, neattiecas uz apsūdzēto, un to prettiesiskums nevar tikt konstatēts saskaņā ar likumu. Tāpēc šie gadījumi nav minēti starp tiem, kuros ir jāmaksā kaitējuma atlīdzība.

32. Bulgārijas tiesību sistēmā Direktīva 2014/41 ir transponēta ar *zakon za evropeyskata zapoved za razsledvane* (Likums par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu)¹⁰.

33. Iesniedzējtiesa precizē, ka, lai arī Likuma par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu 18. pantā ir paredzēti tiesiskās aizsardzības līdzekļi attiecībā uz to, kā Bulgārijas iestādes izpilda citu dalībvalstu tiesu iestāžu izdoto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, šajā likumā tomēr nav paredzēts tiesiskās aizsardzības līdzeklis saistībā ar šī rīkojuma izdošanas procedūru.

⁹ 1988. gada 5. augusta DV Nr. 60.

¹⁰ 2018. gada 20. februāra DV Nr. 16.

III. Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

34. Bulgārijas tiesu iestādes pārmet *Ivan Dimov Gavanozov*, ka viņš ir vadījis noziedzīgu organizāciju, kurā bija iesaistītas vēl trīs personas un kuras mērķis bija, sagatavojot un izmantojot nepatiesus dokumentus, kā arī prettiesiski atskaitot priekšnodokli, izvairīties no pievienotās vērtības nodokļa (PVN) uzlikšanas un nomaksas. *I. D. Gavanozov* it īpaši tiek pārņemts, ka no piegādātāja uzņēmēj sabiedrības X, kuru pārstāvēja liecinieks Y, viņš ar fiktīvu uzņēmēj sabiedrību starpniecību esot ievēdis Bulgārijā citās dalībvalstīs, tostarp Čehijas Republikā, ražotu cukuru (preču iegāde Kopienas iekšienē) un pēc tam šo cukuru bez dokumentiem pārdevis Bulgārijas tirgū, nedz aprēķinot, nedz samaksājot nodokli. Atbilstoši tiesu iestāžu rīcībā esošajiem dokumentiem *I. D. Gavanozov* ir eksportējis cukuru uz Rumāniju, veicot piegādi Kopienas iekšienē. Kopējā neaprēķinātā un nesamaksātā PVN summa sasniedzot 1 128 664,49 Bulgārijas levu (BGN) (577 085,85 EUR).

35. Kriminālprocesa iepriekšējās izmeklēšanas posmā netika veikti izmeklēšanas pasākumi, lai iegūtu pierādījumus attiecībā uz uzņēmēj sabiedrību X un liecinieku Y.

36. Tomēr tika konstatēts, ka *I. D. Gavanozov* un Y uzturēja personiskas un darījuma attiecības vai nu ar tulka/tulkotāja palīdzību, vai angļu valodā, jo ne viens no viņiem nepārvaldīja otra dzimto valodu. Tomēr tika arī konstatēts, ka *I. D. Gavanozov* ar liecinieka Y pārstāvēto uzņēmēj sabiedrību X bija parakstījis ekskluzīvās pārstāvniecības līgumu, kas bija sagatavots tikai bulgāru valodā.

37. Lai noteiktu *I. D. Gavanozov* un Y attiecību tvērumu, iesniedzējtiesa *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesa, Bulgārija) izdeva rīkojumu par jaunu pierādījumu iegūšanu.

38. Tādējādi pēdējā minētā pieņēma lēmumu par kratīšanas veikšanu uzņēmēj sabiedrības X telpās un aresta uzlikšanu mantai, lai noskaidrotu, vai starp šīs uzņēmēj sabiedrības dokumentiem nav atrodams liecinieka Y iesniegtais līgums un vai nav sagatavoti dokumenti saistībā ar šī līguma izpildi. Tā arī nolēma veikt kratīšanu liecinieka Y dzīvesvietā un uzlikt arestu mantai, lai noskaidrotu, vai liecinieks Y tur glabā dokumentus, kas attiecas uz inkriminēto darbību, un noprotināt šo liecinieku ar videokonferences palīdzību, jo viņš nevēlas ierasties uz noprotināšanu Bulgārijā.

39. Tā kā uzņēmēj sabiedrības X telpas un Y dzīvesvieta ir Čehijas Republikas teritorijā, iesniedzējtiesa nolēma izdot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, lai lūgtu Čehijas Republikas iestādēm veikt šos izmeklēšanas pasākumus.

40. Iesniedzējtiesa norāda, ka šī lēmuma pieņemšanas posmā tai radās grūtības aizpildīt Direktīvas 2014/41 A pielikumā ievietotās Eiropas izmeklēšanas rīkojuma standarta veidlapas J iedaļu¹¹ "Tiesiskās aizsardzības līdzekļi".

41. Šajā ziņā iesniedzējtiesa savā nolēmumā precizēja, ka Bulgārijas tiesībās nav paredzēts nekāds tiesiskās aizsardzības līdzeklis pret šo izmeklēšanas pasākumu noteikšanu.

42. Tā arī norādīja, ka, pēc tās domām, Bulgārijas tiesību akti nav saderīgi ar Direktīvas 2014/41 14. pantu un neatbilst efektivitātes principam, ciktāl personām, uz kurām attiecas pierādījumu iegūšanas pasākumi, nav paredzēts nekāds tiesiskās aizsardzības līdzeklis pret aktiem, ar kuriem ir uzdots šo pasākumu īstenošana.

¹¹ Turpmāk tekstā – "J iedaļa".

43. Šajos apstākļos *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai valsts tiesības un valsts judikatūra ir saderīgas ar Direktīvas 2014/41 14. pantu, ja atbilstoši tām Eiropas izmeklēšanas rīkojuma, kas attiecas uz kratīšanas veikšanu dzīvoklī un uzņēmuma telpās, kā arī aresta uzlikšanu konkrētiem priekšmetiem vai attiecīgi atļauju nopratināt liecinieku, izdošanas materiālos iemeslus nevar apstrīdēt, nedz tieši pārsūdzot tiesas nolēmumu, nedz ceļot atsevišķu prasību par zaudējumu atlīdzību?
- 2) Vai ar Direktīvas 2014/41 14. panta 2. punktu attiecīgajai personai tiek tieši piešķirtas tiesības apstrīdēt tiesas nolēmumu par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanu, lai gan valsts tiesībās šāda procesuāla iespēja nav paredzēta?
- 3) Vai, ņemot vērā Direktīvas 2014/41 14. panta 2. punktu, to lasot kopā ar 6. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 1. panta 4. punktu, persona, kurai izvirzīta apsūdzība, ir attiecīgā persona šīs pašas direktīvas 14. panta 4. punkta izpratnē, ja pierādījumu iegūšanas pasākumi ir vērsti pret kādu trešo personu?
- 4) Vai persona, kura apdzīvo vai lieto telpas, kurās jāveic kratīšana un aresta uzlikšana mantai, vai attiecīgi persona, kura jānopratina kā liecinieks, ir attiecīgā persona Direktīvas 2014/41 14. panta 4. punkta, to lasot kopā ar 2. punktu, izpratnē?”

IV. Mans vērtējums

A. Par pieņemamību

44. Čehijas Republikas un Austrijas valdība tieši un netieši izvirzīja iebildi par prejudiciālu jautājumu nepieņemamību, pamatojoties uz to, ka iesniedzējtiesas nolēmums tika pieņemts brīdī, kad beidzās Direktīvas 2014/41 transponēšanas termiņš, bet šī direktīva vēl nebija transponēta nedz Čehijas Republikā, nedz Bulgārijas Republikā, un ka šo direktīvu nevar piemērot tieši.

45. Šajā ziņā es vispirms norādu, ka iesniedzējtiesas nolēmums ir pieņemts 2017. gada 23. maijā, proti, pēc Direktīvas 2014/41 36. panta 1. punktā noteiktā transponēšanas termiņa, kas ir 2017. gada 22. maijs, beigām.

46. Turpinājumā jānorāda, ka Direktīva 2014/41 gan Bulgārijas Republikā, gan Čehijas Republikā tika transponēta laikā, kad norisinājās tiesvedība Tiesā. Tādējādi iesniedzējtiesa tiesvedības Tiesā laikā iesniedza Tiesai transponēšanas likuma kopiju, kā arī pavadvēstuli. Turklāt, beidzoties transponēšanas termiņam, Čehijas Republika paziņoja Eiropas Komisijai par Direktīvas 2014/41 transponēšanas pasākumiem¹².

47. Visbeidzot interpretācija, ko ir lūgusi iesniedzējtiesa, ir ne tikai tai noderīga, bet arī nepieciešama.

48. Kratīšanas, aresta uzlikšanas mantai un liecinieka Y nopratināšanas pasākumi, kurus ir paredzējusi iesniedzējtiesa, attiecas uz Bulgārijā notiekošo kriminālprocesu, un to mērķis ir noskaidrot, vai *I. D. Gavanzov* bija faktiski iesaistīts ar PVN saistītā krāpšanā.

49. Turklāt Tiesai uzdotie prejudiciālie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normām un, tā kā tie ļaus iesniedzējtiesai noskaidrot, kā ir jāaizpilda J iedaļa, tie atbilst pēdējās minētās paustai objektīvai vajadzībai.

¹² Sikāka informācija par šiem pasākumiem ir pieejama tīmekļa vietnē: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/NIM/?uri=celex:32014L0041>.

50. No tā izriet, ka prejudiciālie jautājumi, manuprāt, ir pieņemami.

B. Par lietas būtību

1. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

51. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā Tiesai jautā, vai Direktīvas 2014/41 14. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir valsts tiesiskais regulējums, kurā nav paredzēts nekāds tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas ļautu apstrīdēt tāda Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus, kurā ir paredzēta kratīšana, aresta uzlikšana konkrētiem priekšmetiem un liecinieka nopratināšanas organizēšana.

52. Šajā ziņā ir jākonstatē, ka šīs direktīvas prasības attiecībā uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem pierāda, ka šādi tiesību aizsardzības līdzekļi, pēc Savienības likumdevēja domām, dalībvalstīm ir obligāti jāparedz.

53. Tādējādi no minētās direktīvas 13. panta 2. punkta, saskaņā ar kuru “pierādījumu nodošanu var atlikt, kamēr nav pieņemts lēmums par tiesiskās aizsardzības līdzekli [...]”, izriet, ka šis likumdevējs ir pilnībā paredzējis tiesību aizsardzības līdzekļu esamību.

54. Turklāt, tā kā Direktīvas 2014/41 14. panta 1. punktā ir noteikts, ka “tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas ir līdzvērtīgi tiem, kuri būtu pieejami līdzīgā vietējā lietā, ir piemērojami izmeklēšanas pasākumiem, kas norādīti [Eiropas izmeklēšanas rīkojumā]”, manuprāt, ir acīmredzami, ka – pretēji tam, ko apgalvo Čehijas Republikas valdība, – Savienības likumdevējs ir paredzējis tādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu esamību, kas ir vērsti pret izmeklēšanas pasākumiem valstu tiesvedībās¹³, un Eiropas izmeklēšanas rīkojuma jomā ir uzlicis dalībvalstīm pienākumu paredzēt līdzvērtīgus tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

55. Tādējādi, lai arī ar šīs direktīvas 14. panta 1. punktu dalībvalstīm nav noteikts pienākums paredzēt papildu tiesiskās aizsardzības līdzekļus salīdzinājumā ar tiem, kādi pastāv līdzvērtīgā valsts procedūrā¹⁴, ar šo tiesību normu tām vismaz un ar “spoguļu spēles” palīdzību ir uzlikts pienākums ieviest tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuri ir piemērojami Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādītajiem izmeklēšanas pasākumiem un ir līdzvērtīgi tiem, kas ir pieejami līdzīgā valsts procedūrā¹⁵.

56. Šī Direktīvas 2014/41 interpretācija, manuprāt, it īpaši ir pamatota, jo izmeklēšanas pasākumi, kuru veikšanu nosaka kompetentās iestādes ar leģitīmu mērķi iegūt pierādījumus, izmeklēšanā krimināllietā var būt bargi un aizskart attiecīgo personu pamattiesības, kas tostarp ir atzītas Hartā. Turklāt, ņemot vērā kriminālsodu īpatnības, nosakot šādus sodus kriminālprocesā, kopumā obligāti ir jāparedz īpašas garantijas, lai tiktu ievērotas kriminālprocesā iesaistīto personu pamattiesības¹⁶.

13 Šai nostājai, manuprāt, piekrīt Austrijas valdība un Komisija.

14 Tomēr es norādu, ka saskaņā ar šīs direktīvas 22. apsvērumu dalībvalstis var paredzēt papildu tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas ļauj apstrīdēt Eiropas izmeklēšanas rīkojumu.

15 Šo interpretāciju apstiprina Direktīvas 2014/41 22. apsvēruma, kas saskaņā ar Tiesas judikatūru var precizēt šīs direktīvas saturu (skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, Zh. un O. (C-554/13, EU:C:2015:377, 42. punkts)). No tā, manuprāt, izriet, ka, lai arī ar minēto direktīvu dalībvalstīm ir uzlikts pienākums paredzēt tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas būtu līdzvērtīgi līdzīgiem valsts pasākumiem, ar to principā un, neskarot efektivitātes principu, nav aizskartas dalībvalstu tiesības noteikt šos tiesiskās aizsardzības līdzekļus pret izmeklēšanas pasākumiem, ar kuriem tiek aizskartas pamattiesības.

16 Skat. Hagueneau-Moizard, C., Gazin F., un Leblois-Happe J., *Les fondements du droit pénal européen*, Larcier, Brisele, 2015, 55. lpp.

57. Tādējādi nepieciešamība veikt efektīvu pārbaudi tiesā, lai pārliecinātos, ka valsts tiesas ievēro pamattiesības¹⁷, kā tas vairākkārt tika uzsvērts¹⁸, ir it īpaši būtiska tiesu sadarbībā krimināllietās, un līdz ar to īpaši svarīga nozīme ir iespējai apstrīdēt Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus.

58. Visbeidzot, šo interpretāciju neatspēko apstākļi, ka pierādījumu iegūšanas pasākumi attiecas uz trešo personu, kurai ir liecinieka statuss.

59. Proti, ir jākonstatē, ka Savienības likumdevējs Direktīvas 2014/41 1. panta 4. punktā paredzēto pienākumu ievērot pamattiesības uz aizstāvību nav attiecinājis tikai uz tām personām, pret kurām ir uzsākts kriminālprocess.

60. Turklāt, lai arī dažās šīs direktīvas tiesību normās, piemēram, 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ir uzsvērtas “aizdomās turētā vai apsūdzētā” tiesības, citās šīs direktīvas tiesību normās, tostarp it īpaši 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā, 13. panta 2. punktā, kā arī 14. un 22. pantā, ir minēts jēdziens “attiecīgā persona”.

61. Turklāt Direktīvas 2014/41 11. panta 1. punkta f) apakšpunktā, lasot to kopsakarā ar tās 19. apsvērumu, un šī tiesību akta 14. pantā ir paredzēts, ka Savienības likumdevēja minētās garantijas, proti, apstrīdēšanu vai neatzišanas vai neizpildes iemeslus, var izmantot nevis “aizdomās turētais” vai “apsūdzētais”, bet “attiecīgā persona”.

62. Tomēr dažādu jēdzienu lietošana, manuprāt, nav nejauša, it īpaši tāpēc, ka Direktīvā 2014/41 minētie izmeklēšanas pasākumi, kas ir norādīti Eiropas izmeklēšanas rīkojumā, var attiekties gan uz “aizdomās turēto” vai “apsūdzēto”, gan uz trešām personām un līdz ar to aizskart viņu tiesības.

63. Lai arī pamatlietā aplūkotajā izmeklēšanā attiecībā uz *I. D. Gavanozov* Y ir liecinieks, uz viņu attiecas paredzētie izmeklēšanas pasākumi, kuru mērķis ir iegūt pierādījumus pret *I. D. Gavanozov*. Tādējādi kratīšanai un aresta uzlikšanai mantai ir jānotiek viņa dzīvesvietā un viņš ir jānopratina.

64. No tā izriet, ka jēdziens “attiecīgā persona” Direktīvas 2014/41 izpratnē ir attiecināms arī uz tādu liecinieku kā Y, pret kuru tiks vērsti Eiropas izmeklēšanas rīkojumā prasītie izmeklēšanas pasākumi.

65. Taču no valsts tiesību izklāsta un vairākiem Eiropas Cilvēktiesību tiesas attiecībā uz Bulgārijas Republiku pasludinātajiem notiesājošiem spriedumiem, kuri it īpaši uzsvērti iesniedzējtiesas nolēmumā¹⁹, izriet, ka Bulgārijas tiesībās nav paredzēts nekāds tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas ļautu lieciniekam apstrīdēt tādu valsts kriminālprocesos paredzēto izmeklēšanas pasākumu kā kratīšana un aresta uzlikšana mantai materiālos iemeslus, nedz arī efektīvi saņemt jebkādu kaitējuma atlīdzību, ceļot prasību par zaudējumu atlīdzību²⁰.

17 Šajā ziņā es atgādinu, ka, pēc Tiesas domām, valsts tiesām it īpaši ir jānodrošina pilnīga Savienības tiesību piemērošana visās dalībvalstīs, kā arī jānodrošina tiesību, kas šiem indivīdiem izriet no Savienības tiesībām, aizsardzība tiesā (skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 50. punkts un tajā minētā judikatūra)).

18 Šajā ziņā skat. Direktīvas 2014/41 12. apsvērumu, kā arī 1. panta 4. punktu. Šī prasība ir jānošķir no Savienības pienākuma ievērot pamattiesības, kad tā īsteno ar Līgumu piešķirto krimināltiesisko kompetenci.

19 Iesniedzējtiesas nolēmumā pēc valsts tiesību izklāsta ir precizēts, ka pēc ECT 2007. gada 26. jūlija sprieduma *Peev* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2007:0726JUD006420901) un 2008. gada 22. maija sprieduma *Iliya Stefanov* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2008:0522JUD006575501) pasludināšanas Bulgārijas Republika apņēmas grozīt valsts tiesību aktus, lai atļautu attiecībā uz tiesas nolēmumiem par tādu pasākumu kā kratīšana vai aresta uzlikšana mantai veikt pārbaudi tiesā *a posteriori* pēc personas, uz kuru attiecas kratīšana vai aresta uzlikšana mantai, iniciatīvas. Turklāt no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka šie grozījumi Bulgārijas tiesībās vēl nav izdarīti.

20 Ir taisnība, ka iespēja apstrīdēt izmeklēšanas pasākumu materiālos iemeslus krimināllietās atšķiras no iespējas prasīt atlīdzību par kaitējumu, kas radīts ar šādiem pasākumiem. Tomēr no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka iespēja saņemt kaitējuma atlīdzību, ja nolēmums par kratīšanu un aresta uzlikšanu mantai ir pieņemts vai izpildīts prettiesiski, ir neatņemama tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ECPAK 13. panta izpratnē sastāvdaļa. Izvērtējot Bulgārijas tiesības, prasības par zaudējumu atlīdzību nozīme un svarīgums nav jānovērtē par zemu, jo, kā norādījusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, ja nav tiesiskās aizsardzības līdzekļa, kas ļautu apstrīdētu veiktās kratīšanas un aresta uzlikšanas mantai likumību, iespējai celt prasību par zaudējumu atlīdzību ir izšķiroša nozīme (ECT spriedumi, 2008. gada 22. maijs, *Iliya Stefanov* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2008:0522JUD006575501, 59. punkts), un 2017. gada 19. janvāris, *Posevini* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2017:0119JUD006363814, 84. punkts)).

66. Turklāt saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm²¹, transponējot Bulgārijas tiesībās Direktīvu 2014/41, tādām lieciniekam kā Y, uz kuru attiecas kratīšana, aresta uzlikšana mantai un nopratināšana, netika paredzēta iespēja apstrīdēt šo izmeklēšanas pasākumu materiālos iemeslus.

67. Manuprāt, no visiem šiem apsvērumiem ir jāizdara divi secinājumi.

68. Pirmkārt, es no tā secinu, ka Bulgārijas tiesiskais regulējums nav saderīgs ar Direktīvas 2014/41 14. pantu.

69. Otrkārt, šai tiesību normai, skatot to kopsakarā ar pamattiesībām, ir pretrunā, ka valsts iestāde – šajā gadījumā Bulgārijas iestāde – var izdot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu.

70. Tā kā Direktīvā 2014/41 ir paredzētas tādas garantijas²² kā tiesiskās aizsardzības līdzekļi, lai apstrīdētu Eiropas izmeklēšanas rīkojumā noteikto izmeklēšanas pasākumu materiālos iemeslus, šādu garantiju neesamības gadījumā Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas mehānismu nevar izmantot.

71. Šī nostāja izriet, pirmkārt, no J iedaļas interpretācijas.

72. Neraugoties uz atšķirībām starp šīs J iedaļas valodu redakcijām²³, es uzskatu, ka, ja to interpretē, ņemot vērā Direktīvas 2014/41 vispārējo sistēmu un mērķi²⁴, atbilstoši tās 1. punktam ar to ir prasīts, lai izdevējietāde tai līdzvērtīgai izpildvalsts iestādei norādītu, vai ir tikusi apstrīdēta Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošana, uz kuru attiecas šīs direktīvas A pielikumā pievienotā veidlapa, un saskaņā ar tās 2. punktu sniegtu informāciju par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kā arī iespējām saņemt palīdzību izdevējvalstī.

73. Tādējādi, pirmkārt, es norādu, ka tas, ka izpildvalstij ir noderīga informācija par to, ka izdevējvalstī jau ir pārsūdzēts Eiropas izmeklēšanas rīkojums jebkāda Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpratnē, manuprāt, nebūt nav acimredzams.

74. Savukārt, ja tiek veikts izmeklēšanas pasākums, attiecībā uz kuru nav jāievēro konfidencialitāte²⁵, informācija par iespējamu Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pārsūdzību izpildvalstij ir svarīga, ciktāl šīs pārsūdzības apmierināšanas gadījumā varētu tikt apstrīdēts šis izmeklēšanas pasākums.

21 Tādējādi iesniedzējtiesa vēstulē informēja Tiesu par šīs direktīvas transponēšanu un šajā ziņā skaidri norādīja, ka, lai arī Likuma par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu 18. pantā ir paredzēti tiesiskās aizsardzības līdzekļi attiecībā uz to, kā Bulgārijas iestādes izpilda kādas citas dalībvalsts tiesu iestāžu izdoto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, šajā likumā nav paredzēts tiesiskās aizsardzības līdzeklis saistībā ar šī rīkojuma izdošanas procedūru.

22 Direktīvas 2014/41 14. pantā paredzētā iespēja apstrīdēt Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus un citas šajā tiesību normā paredzētās garantijas nav vienīgās garantijas, kuras ir ieviesis Savienības likumdevējs. Tādējādi tas, ka Eiropas izmeklēšanas rīkojums pēc būtības ir tiesas nolēmums, kuru ir pieņēmusi vai apstiprinājusi kāda dalībvalsts tiesu iestāde, pati par sevi ir garantija. Jāpiebilst, ka šīs direktīvas 1. panta 3. punktā ir paredzēts, ka saistībā ar savām tiesībām uz aizstāvību aizdomās turētais vai apsūdzētais var lūgt izdot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu. Turklāt, lai arī minētās direktīvas 1. panta 4. punktā ir atgādināts, ka šī direktīva nemaina pienākumu ievērot pamattiesības, dažādie pienākumi, kas ir jāpilda gan izdevējvalstij, gan izpildvalstij, ir vērsti uz to, lai nodrošinātu pamattiesību ievērošanu. It īpaši Direktīvas 2014/41 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka Eiropas izmeklēšanas rīkojumu var izdot tikai tad, ja tā izdošana ir vajadzīga un samērīga ar minēto tiesvedību nolūku, ievērojot aizdomās turētā vai apsūdzētā tiesības. Saskaņā ar šīs direktīvas 6. panta 3. punktu, ja izpildietādei ir iemesls uzskatīt, ka šīs nosacījums nav izpildīts, tā var apspriesties ar izdevējietādi par Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildes svarīgumu. Pēc šādas apspriešanās izdevējietāde var nolemt atsaukt Eiropas izmeklēšanas rīkojumu. Visbeidzot saskaņā ar minētās direktīvas 11. pantu izpildvalsts var atteikties rīkojuma atzišanu vai izpildi dažādu iemeslu dēļ, tostarp tāpēc, ka šī dalībvalsts neievēro *ne bis in idem* principu vai savas saistības pamattiesību jomā.

23 J iedaļas franču valodas redakcijā ir precizēts: “Veuillez indiquer si un recours a déjà été formé contre l’émission d’une décision d’enquête européenne [...]”. Līdzīgi angļu valodas redakcijā ir norādīts: “Please indicate if a legal remedy has already been sought against the issuing of an EIO [...]”. Savukārt no J iedaļas spāņu valodas redakcijas izriet, ka “Sírbase indicar si ya se ha interpuesto algún recurso contra la emisión de la OEI [...]” (mans izcēlums).

24 Skat. spriedumu, 2015. gada 29. aprīlis, *Léger* (C-528/13, EU:C:2015:288, 35. punkts).

25 Atšķirībā no tādiem pasākumiem kā kratīšana vai aresta uzlikšana mantai, kuriem, lai tie būtu efektīvi, ir jārada pārsteiguma efekts un kuriem pirms to izpildes ir jāpaliek konfidenciali.

75. Otrkārt, J iedaļas 2. punkts, lasot to kopā ar Direktīvas 2014/41 14. panta 2. punktu, nozīmē, ka izpildvalsts iestādes var informēt personu, uz kuru attiecas izmeklēšanas pasākumi, par iespēju apstrīdēt izdevējvalstī Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus un attiecīgā gadījumā tai sniegt informāciju par juridisko vai lingvistisko palīdzību, kuru tā var saņemt šajā valstī²⁶.

76. Tādējādi nepieciešamība sniegt J iedaļas 2. punktā minēto informāciju par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem izdevējvalstī ir arī Eiropas izmeklēšanas rīkojuma neatzīšanas vai neizpildes pamatu, it īpaši šīs direktīvas 11. panta 1. punkta f) apakšpunktā minēto pamatu, efektivitātes garants.

77. Taču, ja izdevējvalstī nav paredzēti nekādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, minētās direktīvas A pielikumā ietverta veidlapu nav iespējams aizpildīt, Eiropas izmeklēšanas rīkojumā nevar sniegt pilnīgu informāciju²⁷ un tādējādi šo rīkojumu nevar ne nosūtīt, ne, it īpaši, izpildīt.

78. Otrkārt, Bulgārijas tiesiskais regulējums un ar to saistītā nepietiekamā pamattiesību aizsardzība liedz piemērot savstarpējās atzīšanas mehānismu, kas ir Eiropas izmeklēšanas rīkojuma pamatā.

79. Savstarpējā atzīšana ir balstīta uz premisu, ka starp dalībvalstīm pastāv savstarpēja uzticēšanās, kas nozīmē “pārlicīb[u], ka visiem Eiropas pilsoņiem ir pieeja tiesu sistēmai, kas atbilst augstiem kvalitātes standartiem”²⁸. Tādējādi dalībvalstīm, izņemot ārkārtas apstākļos, ir prasīts uzskatīt, ka visas citas dalībvalstis ievēro Savienības tiesībās atzītās pamattiesības²⁹, un tas nozīmē, ka “dalībvalstīm [...] saskaņā ar šīm pašām tiesībām var tikt prasīts prezumēt, ka pārējās dalībvalstis ievēro pamattiesības”³⁰.

80. Tomēr es norādu, ka, lietojot darbības vārdu “varēt”, Tiesa nav noteikusi nekādu pienākumu un ka Direktīvas 2014/41 19. apsvēruma attiecas uz šī pieņēmuma atspēkojamību³¹.

81. Šajā lietā, tā kā atkārtoti tika konstatēts, ka, neizdarot grozījumus Kriminālprocesa kodeksa noteikumos, Bulgārijas Republika ir pārkāpusi ECPAK 3., 8. un 13. pantu, tā kā iesniedzējtiesa pati šaubās, vai Bulgārijas tiesiskajā regulējumā ir nodrošināta pamattiesību ievērošana, un tā kā Direktīvas 2014/41 transponēšanas laikā netika celta neviena prasība, manuprāt, ir acīmredzami, ka nevar pieņemt, ka šī dalībvalsts ievēro pamattiesības šajā jomā.

26 Šīs dalībvalstīm uzliktais pienākums sniegt informāciju ir minēts arī Direktīvas 2014/41 22. apsvērumā.

27 Saistībā ar šo jautājumu es uzsveru, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/41 5. panta 1. punktu A pielikumā iekļautajā veidlapā doto Eiropas izmeklēšanas rīkojumu aizpilda un paraksta izdevējvalsts, kura arī apstiprina, ka tā saturs ir precīzs un pareizs. Turklāt saskaņā ar šīs direktīvas 16. panta 2. punkta a) apakšpunktu izpildestāde nekavējoties un, izmantojot jebkādas pieejamos līdzekļus, informē izdevējvalsti par to, ka tai nav iespējams pieņemt lēmumu par atzīšanu vai izpildi, tādēļ ka A pielikumā iekļautā veidlapa nav aizpildīta pilnībā vai ir aizpildīta acīmredzami nepareizi. No tā izriet, ka šīs direktīvas A pielikumā iekļautā veidlapa formalizē Eiropas izmeklēšanas rīkojumu un ka tajā pieprasītā informācija ir jāsniedz, lai informētu izpildvalsti par pieprasītajiem izmeklēšanas pasākumiem, par izmeklēšanu, kuras ietvaros tos ir paredzēts veikt, kā arī par to tiesisko vidi.

28 Skat. Hāgas programmu brīvības, drošības un tiesiskuma stiprināšanai Eiropas Savienībā (OV 2005, C 53, 1. lpp.) (III daļa, 3.2. punkts). Skat. arī spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 Skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Citos tiesību aktos, kas nesēn pieņemti saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ir atsauce uz pieņēmumu, ka dalībvalstis ievēro pamattiesības, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1805 (2018. gada 14. novembris) par iesaldēšanas rīkojumu un konfiskācijas rīkojumu savstarpējo atzīšanu (OV 2018, L 303, 1. lpp.) 34. apsvērumā.

82. Apstākļi, ka trešā persona, uz kuru attiecas tādi izmeklēšanas pasākumi kā kratīšana vai aresta uzlikšana mantai, kas būtībā aizskar tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, nevar apstrīdēt šo pasākumu materiālos iemeslus Bulgārijā, skaidri liecina – kā to vairākkārt ir nospriedusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa – par to, ka nav nodrošināta tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību efektīva aizsardzība³².

83. Ja nevar pieņemt, ka dalībvalsts ievēro pamattiesības, nevar pieprasīt citām dalībvalstīm savstarpēju uzticēšanos, tādējādi savstarpējo atzīšanu nevar īstenot un šī dalībvalsts nevar gūt no tās labumu.

84. Piebildīšu, ka šajā situācijā izpildvalstij dotā iespēja atsaukties uz Direktīvas 2014/41 11. pantu, uz kuru norādījusi Ungārijas valdība, nav pietiekama.

85. Lai arī neatzīšanas vai neizpildes pamatu izmantošana ir izņēmums no Direktīvas 2014/41 1. panta 2. punktā paredzētā Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izpildes principa, kas ir jāinterpretē šauri³³, lai izmantotu šīs direktīvas 11. panta 1. punkta f) apakšpunktu, saskaņā ar minētās direktīvas 19. apsvērumu katrs atsevišķs gadījums ir jāizskata atsevišķi, lai atspēkotu pieņēmumu par pamattiesību ievērošanu.

86. Taču es uzskatu, ka, lai arī tiesiskās aizsardzības līdzekļu efektivitātes novērtējums katrā atsevišķā gadījumā var pamatot Direktīvas 2014/41 11. panta 1. punkta f) apakšpunkta piemērošanu, nekādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu neesamība, kā to pamatoti uzsver Austrijas valdība, varētu izraisīt šīs tiesību normas sistemātisku izmantošanu, liekot apšaubīt Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izmantošanas praktisko interesi.

87. Turklāt tādos apstākļos kā tie, kas izveidojušies Bulgārijas Republikā, Direktīvas 2014/41 11. panta 1. punkta f) apakšpunkta piemērošana rada būtisku risku saistībā ar dalībvalstu veiktu neparedzamu neatzīšanu vai neizpildi un beigu beigās uzliek ļoti lielu atbildību izpildiestādēm, kas var pieļaut ECPAK³⁴ tiesību normu pārkāpumu.

88. Visbeidzot, manis ieteiktā Direktīvas 2014/41 interpretācija ir saderīga ar Eiropas izmeklēšanas rīkojuma mehānisma nepieciešamo efektivitāti.

89. Savienības likumdevējs saistībā ar Eiropas izmeklēšanas rīkojuma piemērošanu ir paredzējis garantijas, lai aizsargātu to personu tiesības, uz kurām attiecas izmeklēšanas pasākumi. Tādējādi, ja dalībvalsts nolemj šajā ziņā netransponēt Direktīvu 2014/41, nenodrošināt šīs garantijas un līdz ar to neievērot šajā direktīvā paredzēto līdzsvaru starp izmeklēšanas pasākumu bargumu un iespēju tos apstrīdēt, tad tā nedrīkst izmantot Eiropas izmeklēšanas rīkojuma mehānismu.

90. Ņemot vērā visus šos apsvērumus, es uzskatu, ka, pirmkārt, Bulgārijas tiesiskais regulējums ir pretrunā Direktīvas 2014/41 14. pantam un ka, otrkārt, ar šo pantu, skatot to kopsakarā ar pamattiesībām, nav saderīgi, ka Bulgārijas iestāde izdod Eiropas izmeklēšanas rīkojumu.

32 Skat. ECT spriedumus, 2013. gada 15. oktobris, *Gutsanovi* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2013:1015JUD003452910, 67. un 208.–212. punkts); 2016. gada 16. februāris, *Govedarski* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2016:0216JUD003495712, 38.–40. un 72.–75. punkts); 2016. gada 31. marts, *Stoyanov* u.c. pret Bulgāriju (CE:ECHR:2016:0331JUD005538810, 114.–116. punkts) un 2016. gada 9. jūnijs, *Popovi* pret Bulgāriju (CE:ECHR:2016:0609JUD003965111, 49., 89. un 93. punkts). Šajā ziņā pilnības labad atgādinu, ka Hartas 47. panta pirmajā daļā, kā tas izriet no Paskaidrojumiem attiecībā uz Hartu, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību ir balstītas uz ECPAK 13. pantu (OV 2007, C 303, 17. lpp.). Taču saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu tajā atzītājām tiesībām ir tāda pati nozīme un apjoms, kāds tām ir noteikts šajā konvencijā, un Paskaidrojumos attiecībā uz Hartu minētajam apstāklim, ka Savienības tiesībās nodrošinātā aizsardzība ir daudz plašāka, jo ar to ir garantētas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, šajā lietā nav nozīmes.

33 Pēc analogijas skat. judikatūru attiecībā uz Eiropas apcietināšanas orderi, it īpaši spriedumus, 2018. gada 25. jūlijs, *AY* (Apcietināšanas orderis – Liecinieks) (C-268/17, EU:C:2018:602, 52. punkts), un 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 41. punkts).

34 Šajā ziņā atgādinu, ka atbilstoši ECT 2011. gada 21. janvāra spriedumam *M. S. S.* pret Beļģiju un Grieķiju (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, 358., 360. un 367. punkts) šāda iespēja, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa pasludinās notiesājošu spriedumu, nebūt nav neticama un to paredzēja un nopietni ņēma vērā Savienības likumdevējs, pieņemot Direktīvas 2014/41 11. panta 1. punkta f) apakšpunktu.

2. Par otro prejudiciālo jautājumu

91. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai privātpersona valsts tiesā var atsaukties uz Direktīvas 2014/41 14. panta 2. punktu, lai apstrīdētu Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus, ja valsts tiesībās šajā ziņā nav paredzēti tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

92. Man šķiet, ka, balstoties uz pieņēmumu, ka dalībvalstīs ir tiesiskās aizsardzības līdzekļi, lai apstrīdētu Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus, Savienības likumdevējs ar šīs direktīvas 14. panta 2. punktu vēlas novērst šo iemeslu apstrīdēšanu izpildvalstī un to pārbaudi šīs pēdējās minētās valsts tiesā³⁵.

93. Šajos apstākļos ar minētās direktīvas 14. panta 2. punktu ne izdevējvalstī, nedz, vēl jo vairāk, izpildvalstī netiek izveidots tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas ļautu apstrīdēt Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus.

94. Tomēr saskaņā ar Direktīvas 2014/41 14. panta 1. un 2. punkta noteikumiem, aplūkojot tos kopā, ieviest šādu tiesiskās aizsardzības līdzekli Eiropas izmeklēšanas rīkojuma sistēmā ir dalībvalstīm uzlikts pienākums.

95. Taču šo pienākumu nedrīkst nepildīt tāpēc, ka šī direktīva nav transponēta pareizi.

96. Šajā ziņā es atgādinu, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru visos gadījumos, kad direktīvas tiesību normas no to satura viedokļa šķiet esam beznosacījuma un pietiekami precīzas, privātpersonas var uz tām atsaukties valsts tiesās, vēršoties pret valsti, gan tad, ja valsts direktīvu nav noteiktajos termiņos transponējusi valsts tiesībās, gan tad, ja tā to ir transponējusi nepareizi³⁶.

97. Tādējādi nav izslēgts, ka persona, uz kuru attiecas izmeklēšanas pasākumi, gadījumā, ja izdevējvalsts nav paredzējusi nekādu tiesiskās aizsardzības līdzekli, lai apstrīdētu Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos apstākļus, bet ir izveidojusi tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai apstrīdētu materiālos iemeslus līdzīgās valsts procedūrās, var atsaukties uz Direktīvas 2014/41 14. panta 1. punktā postulēto līdzvērtību.

98. Tomēr, ja valsts tiesībās līdzīgās valsts izmeklēšanas procedūrās nav paredzēts nekāds tiesiskās aizsardzības līdzeklis, ar šīs tiesību normas tiešo iedarbību nevar pamatot tiesiskās aizsardzības līdzekļa pret Eiropas izmeklēšanas pasākumu izveidošanu *ex nihilo*.

99. Ja šis apstāklis it īpaši pamato, ka Bulgārijas iestāde pārsūdzības iespējas neesamības dēļ nevar izdot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu, tad Komisijai būtu jāceļ prasība konstatēt pienākumu neizpildi saistībā ar nepareizu Direktīvas transponēšanu.

100. Tādējādi es uzskatu, ka privātpersona valsts tiesā nevar atsaukties uz Direktīvas 2014/41 14. pantu, lai apstrīdētu Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus, ja valsts tiesībās šajā ziņā nav paredzēti tiesiskās aizsardzības līdzekļi līdzīgās valsts procedūrās.

35 Skat. paskaidrojuma rakstu Beļģijas Karalistes, Bulgārijas Republikas, Igaunijas Republikas, Spānijas Karalistes, Austrijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Zviedrijas Karalistes iniciatīvai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās (dokuments Nr. 9288/10, ADD 1, 2010. gada 3. jūnijs, pieejams tīmekļa vietnē: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9288-2010-ADD-1/lv/pdf>) (14. lpp.).

36 Skat. it īpaši spriedumu, 2018. gada 21. novembris, *Ayubi* (C-713/17, EU:C:2018:929, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

3. Par trešo un ceturto prejudiciālo jautājumu

101. Ar trešo un ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai, vai persona, kurai izvirzīta apsūdzība krimināllietā, ir “attiecīgā persona” Direktīvas 2014/41 izpratnē, lai gan pierādījumu iegūšanas pasākumi attiecas uz trešo personu, un vai šī trešā persona, kas šajā gadījumā ir persona, kura dzīvo vai izmanto nekustamu īpašumu, kurā ir jāveic kratīšana un jāuzliek arests mantai, vai persona, kura ir jānopratina kā liecinieks, arī ir “attiecīgā persona” šīs direktīvas izpratnē.

102. Tā kā iesniedzējtiesa ir arī precizējusi, ka apstiprinošas atbildes uz otro jautājumu gadījumā Direktīvas 2014/41 14. panta 2. punkts būs pamats, kas ļaus nodrošināt attiecīgajām personām tiesiskās aizsardzības līdzekli, saskaņā ar manis ierosināto atbildi uz otro prejudiciālo jautājumu atbilde uz šiem prejudiciālajiem jautājumiem, šķiet, *a priori* nav jāsniedz.

103. Tomēr jēdziena “attiecīgā persona” Direktīvas 2014/41 izpratnē interpretācija, manuprāt, ir lietderīga, lai iesniedzējtiesa varētu noskaidrot šī tiesību akta prasības.

104. Šajā ziņā, kā pamatoti uzsvērusi Komisija, ne šīs direktīvas mērķis, ne tās sekas nav atbilstoši dalībvalstu tiesību normu saskaņošana attiecībā uz izmeklēšanas pasākumiem un ar tiem saistītiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Līdz ar to šo tiesību aizsardzības līdzekļu nodrošināšana ietilpst katras dalībvalsts procesuālās autonomijas jomā.

105. Šajā ziņā tomēr ir jākonstatē, ka, tā kā šajā direktīvā ir paredzētas garantijas personām, uz kurām attiecas izmeklēšanas pasākumi, jēdziens “attiecīgā persona” ir jāinterpretē autonomi saskaņā ar Direktīvu 2014/41.

106. Pietiek tikai uzsvērt, ka no šo secinājumu 58.–64. punkta izriet, ka personām, uz kurām attiecas izmeklēšanas pasākumi, bet kurām kriminālprocesā ir trešās personas statuss, ir piemērojams jēdziens “attiecīgā persona” Direktīvas 2014/41 14. panta izpratnē.

107. Persona, kurai izvirzīta apsūdzība krimināllietā, bet uz kuru neattiecas Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādītie pierādījumu iegūšanas pasākumi, tā kā attiecīgajā kriminālprocesā šie pasākumi var ietekmēt tās intereses, ciktāl, piemēram, iegūtie elementi var tikt izmantoti pret to kā pierādījumi, arī ir “attiecīgā persona” šīs direktīvas izpratnē.

V. Secinājumi

108. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesā, Bulgārija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/41/ES (2014. gada 3. aprīlis) par Eiropas izmeklēšanas rīkojumu krimināllietās 14. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā Bulgārijas tiesiskais regulējums, kurā nav paredzēta iespēja apstrīdēt Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādīto izmeklēšanas pasākumu materiālos iemeslus, un tas neļauj šai dalībvalstij izdot Eiropas izmeklēšanas rīkojumu.
- 2) Privātpersona valsts tiesā nevar atsaukties uz Direktīvas 2014/41 14. pantu, lai apstrīdētu Eiropas izmeklēšanas rīkojuma izdošanas materiālos iemeslus, ja valsts tiesībās līdzīgās valsts procedūrās nav paredzēti tiesiskās aizsardzības līdzekļi.
- 3) Jēdziens “attiecīgā persona” Direktīvas 2014/41 izpratnē ietver liecinieku, uz kuru attiecas Eiropas izmeklēšanas rīkojumā prasītie izmeklēšanas pasākumi, kā arī personu, kurai izvirzīta apsūdzība, bet uz kuru neattiecas Eiropas izmeklēšanas rīkojumā norādītie izmeklēšanas pasākumi.